În mod deosebit atrag atenţia două bombarde din fier (fontă) databile în a doua jumătate a secolului al XVI-lea şi prima jumătate a celui de al XVII-lea, găsite foarte aproape de nivelul iniţial de călcare. Piese similare au mai fost observate şi la Radu Vodă.[12] Ele pot fi puse în legătură cu răsunătoarea victorie obţinută de Matei Basarab pe malurile Colentinei[13]; lîngă zidurile mănăstirii Plumbuita.

Departe de a elucida numeroasele probleme legate de arheologia acestui important monument, observaţiile noastre permit precizări în problema nivelului de construcţie a zidurilor incintei, observate din exterior.

BULEVARDUL 1848

Metamorfoza ce a afectat partea estică şi nordică a Pieţii Universităţii, prin cantitatea mare de pămînt dislocat, a permis şi observarea şi verificarea ipotezelor privind începutul locuirii acestei zone a oraşului. Aflată la numai cîteva sute de metri de centrul actual al oraşului, zona cuprinsă între B-dul Republicii şi Str. Batiştei a reprezentat o limită a oraşului în secolul al XVII-lea,[14] locuirea de aici, fiind reprezentativă pentru extinderea oraşului ale cărui limite erau marcate în secolul al XV-lea de cuptoarele de olari de la Colţea.[15]

Astfel în timpul săpăturilor din mijlocul Bulevardului Nicolae Bălcescu, vis-à-vis de Hotelul Intercontinental, au fost surprinse locuinţe şi gropi menajere, cuprinzînd un inventar ceramic caracteristic, compus din vase cu smalţ gros de culoare gălbuie, sau cu decor în relief şi împunsături acoperite cu smalţ verzui, asemănătoare vaselor din aceiaşi epocă descoperite la Radu Vodă[16] şi mai ales la Curtea Veche, Biserica Răzvan[17] şi Sf. Gheorghe Nou. Atrage atenţia un vas cu fundul inelar, vasele cu decor compus din spirale maronii de smalţ sau linii orizontale de engobă albă. Complexul a fost datat în secolul al XVII-lea prin aceste analogii. În favoarea acestei datări pledează şi prezenţa unor cărămizi cu grosimea de 0,03 m. întîlnite la zidurile acestei perioade atît la Curtea Veche, cît şi în alte părţi[18]. Tot aici s-au mai găsit şi fragmente de cahle din seria cunoscută sub denumirea de cahle cu cavaleri, atît de des întîlnite în staţiunile primei jumătăţi a secolului al XVII-lea[19].

---

[12] M.I.M.B. inv. 53265, 53266.

[13] N. Stoicescu, op. cit., p. 251.

[14] C. C. Giurescu, op. cit. harta nr. 2.

[15] D. V. Rosetti, *Sondajul de la biserica Colţea*, în Materiale, VII, 1961, p. 672—676. N. Constantinescu, *Coconi — Centru de producţie ceramică din Ţara Românească în secolul al XV-lea*, în SCIV, XV, 1964, 1, p. 103.

[16] I. Ionaşcu, Vlad Zirra. *Mănăstirea Radu Vodă şi biserica Bucur*, în Bucureştii de odinioară, p. 49—89, planşa LXV/4.

[17] P. I. Panait şi A. Ştefănescu, *Cercetări privind biserica mănăstirii Răzvan din Bucureşti*, în Gl. B, XXIX, 1970, 1—2 p. 85—96.

[18] P. I. Panait, *Însemnări arheologice pe şantierele de construcţie din Bucureşti (II)*, în Bucureşti, 1969, 3, p. 32.

[19] Gh. Cantacuzino, *Cercetări arheologice pe dealul Mihai Vodă şi împrejurimi*, în Bucureştii de odinioară, p. 91—143, Pl. LXXXV/1—5.

https://biblioteca-digitala.ro

Locuința amenajată în pămîntul castaniu închis a fost căptușită cu bîrne de lemn groase de 0,04 m. — 0,06 m. peste care s-a aplicat un lut gros, păstrîndu-se în umplutura ei fragmente de chirpic cu urma bîrnelor.

Observațiile astfel culese din șantierul de construcție ne permit să afirmăm cu certitudine că la sfîrșitul secolului al XVI-lea și începutul secolului al XVII-lea, limitele orașului cuprinseseră și zona din apropierea actualei străzi Batiște.

STRADA LIPSCANI

Cu ocazia unor lucrări ce s-au desfășurat începînd din august 1971, în colțul de sud-est al curții Băncii Naționale, la numai —0,65 m. față de nivelul actual, au apărut o serie de ziduri ale hanului Șerban Vodă, construit între 1680—1687 de Șerban Vodă Cantacuzino [20].

Zidurile apărute cu acest prilej, marchează aripa de sud a hanului, pe o direcție paralelă cu actuala stradă Lipscani, ce a purtat o vreme și numele hanului [21]. Sînt ziduri groase de 0,92 m., lucrate din cărămidă cu dimensiunile de 0,30 × 0,14 — 0,15 × 0,04 — 0,035 m, sprijinite pe fundații adînci de 0,80 m., așezate pe tiranți și țăruși de stejar de 0,15 m. grosime, acestea confirmînd observațiile făcute în legătură cu zona mlăștinoasă din preajma Hanului cu Tei [22].

Săpătura nu a permis o observație și cercetare exhaustivă a întregii aripi de sud a hanului, ci numai asupra unui rînd de încăperi de pe această latură, deși sînt indicații suficiente spre a sublinia existența a cel puțin două rînduri. Așa cum indică catagrafia din 16 martie 1862, pe această latură se aflau 28 de prăvălii, [23] avînd dedesupt două pivnițe. În suprafața afectată de săpături întîlnim încăperi fără pivnițe, al căror nivel de călcare este la — 1,30 — 1,40 m. față de bordura zidului actual din beton.

Astfel de ziduri au fost observate de-a-lungul străzii Lipscani pe o lungime de peste 7 m., distanță pe care nu s-au observat ziduri indicînd camere de locuit. Avem de-a-face așa dar, cu una din cele cinci magazii ale aripei de sud, așa cum indică catagrafia din 15 martie 1823, [24] magazii lungi cu planșeu din lemn susținut din 4 în 4 metri pe arce din cărămidă. Pardoseala magaziei a fost făcută din cărămizi a căror grosime, în acest moment, este de numai 0,02 m., fiind puternic tocite. Observațiile efectuate oferă indicații în sensul că aripa de est a hanului se afla undeva sub actualul traseu al străzii Smîrdan, atît ulița Lipscani, cît și cealaltă de pe locul actualei străzi Smîrdan fiind mult mai înguste. Incontestabil suprafața restrînsă ce

---

[20] N. Stoicescu, op. cit., p. 116; vezi și Șt. Ionescu, Hanurile bucureștene, în Magazin istoric, 2, 1968, 6, p. 81—97.

[21] N. Stoicescu, op. cit., p. 116.

[22] Săpături arheologice efectuate în anul 1968 de M.I.M.B.

[23] N. Stoicescu, op. cit., p. 118.

[24] Arh. Stat. Buc., Primăria Buc., Ms. 430, f. 515—516; N. Stoicescu, op. cit., p. 118.

https://biblioteca-digitala.ro